Dziennik ustaw państwa

dla

królestw i krajów w radzie państwa reprezentowanych.

Zeszyt XXI. — Wydany i rozesłany dnia 27 kwietnia 1872.

53.

Traktat telegrafowy pomiędzy ces. i król. rządem monarchii austryacko-węgierskiej a rządem cesarstwa Niemieckiego z dnia 5 października 1871.

(Zawarty w Bernie dnia 5 października 1871; ratyfikowany przez Jego ces. i król. Apostolską Mość w Budzie dnia 9 marca 1872.)

My Franciszek Józef Pierwszy,

z Bożej łaski Cesarz Austryacki;

Apostolski krol Węgier, król Czech, Dalmacyi, Kroacyi, Slawonii, Galicyi, Lodomeryi i Illiryi; Arcyksiążę Austryi; Wielki Książę Krakowa, Książę Lotaryngii, Salzburga, Styryi, Karyntyi, Krainy, Bukowiny; Górnego i Dolnego Szląska; Wielki Książę Siedmiogrodu; Margrabia Morawii, uksiążęcony Hrabia Habsburga i Tyrolu, itd. itd. itd.

Gdy pomiędzy Naszymi pełnomocnikami z jednej a pełnomocnikami Najjaśniejszego Cesarza niemieckiego i Króla pruskiego, do tego zamianowanymi, z drugiej strony, w celu nowego uregulowania stosunków telegrafowych pomiędzy obustronnemi terytoryami zawarty i podpisany został w Bernie na dniu 5 października z. r. traktat z 12 artykułów złożony, który tak opiewa:

Gdy rząd cesarski i królewski austryacko-węgierski, jakoteż rząd cesarski państwa niemieckiego ze względu, iż na dniu 31 grudnia 1871 gaśnie traktat telegrafowy związkowy, w Baden-Baden dnia 25 października 1868 *) zawarty, zgodziły się uregulować nowym traktatem wzajemne swoje stosunki telegraficzne, przeto

*) Dziennik ustaw państwa z roku 1870, Nr. 39.

Najjaśniejszy Cesarz austryacki, król czeski itd. i król apostolski węgierski:

radcę ministeryalnego i dyrektora c. k. telegrafów rządowych Karola Brunnera Wattenwyl i królewsko-węgierskiego radcę ministeryalnego Dra. Edmunda Ary,

Najjaśniejszy cesarz niemiecki i król pruski:

zastępcę cesarsko niemieckiego dyrektora jeneralnego telegrafów, pułkownika Teodora Meydam, królewsko bawarskiego dyrektora telegrafów Henryka Gumbart i królewsko wirtembergskiego dyrektora budowy kolei żelaznych i telegrafów, prezesa Ludwika Klein

pełnomocnikami swymi do celu wzmiankowanego zamianowali, którzy pełnomocnictwa swoje wzajemnie sobie zakomunikowawszy, zgodzili się z zastrzeżeniem ratyfikacyi na następujące artykuły:

Artykuł 1.

Postanowienia niniejszego traktatu tyczą się wszystkich linii telegraficznych i stacyi, na terytoryach monarchii austryacko-węgierskiej i państwa niemieckiego, lub ze strony umawiających się wysokich stron na terytoryach innych państw, dla powszechnego obrotu utrzymywanych.

Artykuł 2.

Każdej z umawiających się stron pozostawia się do woli, linie telegraficzne i stacye, które jedna z nich dla związku podmorskiego z innemi państwami założy, albo wyłączyć z pomiędzy innych linii telegraficznych i stacyi, albo dla linii podmorskich odmienne zaprowadzić taryfy.

Artykuł 3.

Postanowienia traktatu telegrafowego międzynarodowego, po raz ostatni w Wiedniu dnia 21 lipca 1868 rewidowanego, tyczące się służby korespondencyjnej przy telegrafach, tudzież postanowienia regulaminu służby telegrafowej międzynarodowej z owym traktatem w związku będącego, mają być w zupełności stósowane także do korespondencyi pomiędzy stacyami umawiających się wysokich stron, o ile traktatem niniejszym co innego umówionem nie będzie.

Artykuł 4.

W obrocie wzajemnym pomiędzy stacyami monarchii austryacko-węgierskiej z jednej a państwa niemieckiego z drugiej strony, należytość za przesłanie wynosi od depeszy pojedynczej o 20 słowach jeden złoty w wal. austr. = 20 srebr. groszy = 1 zł. 10 kr. wal. południowo-niemieckiej. = 2·50 franków.

Dla obrotu pogranicznego należytość tę obniża się do połowy.

Artykuł 5.

Dla obliczenia należytości za przesłanie korespondencyi w obrocie pogranicznym, terytoryum telegraficzne umawiających się wysokich stron dzieli się na czworoboczne płaszczyzny. Płaszczyzny te powstają w ten sposób, że każdy stopień szerokości dzieli się na pięć a każdy stopień długości na trzy równe części, przez punkta podziału prowadzi się południki i równoleżniki, tworzące po 15 czworoboków, zwanych kwadratami taksy.

Należytości zniżone dla obrotu granicznego pobierane będą od korespondecyi pomiędzy stacyami obu stron, na jednym i tym samym kwadracie taksy położonemi, tudzież pomiędzy temi a takiemi stacyami, które leżą wewnątz najbliższych ośmiu szeregów kwadratów (czworobok taksy), kwadrat taksy otaczających, z pominięciem tych 40 kwadratów, które padają po za okrąg koła w ten czworobok taksy wpisanego.

Artykuł 6.

Od depesz przechodnich obie strony będą pobierały należytości według pozycyi w traktacie międzynarodowym umówionych i umówić się mających; atoli od depesz, pomiędzy stacyami monarchii austryacko-węgierskiej a stacyami holenderskiemi, przesyłanych liniami niemieckiemi, pobierane będzie tylko 60 cent. wal. austr. = 12 sr. groszy = 42 kr. waluty południowo-niemieckiej = 1·50 franków od depeszy pojedynczej; natomiast ze strony monarchii austryacko-węgierskiej pobieraną będzie taksa terminalna 40 cent. wal. austr. = 8 sr. groszy = 28 kr. waluty południowo-niemieckiej = 1 frank, zaczem z doliczeniem taksy terminalnej, w tym względzie z rządem królewsko-holenderskim umówionej w kwocie 20 cent. wal. austr. = 4 sr. grosze = 14 kr. waluty południowo-niemieckiej = 0·50 franka, całkowita należytość od takiej depeszy wynosić będzie jeden złoty 20 cent. wal. austr. = 24 sr. groszy = 1 zł. 24 kr. waluty południowo-niemieckiej = 3 franki.

Artykuł 7.

Należytości, w obrocie wzajemnym na mocy artykułu 4 pobierane, przypadają bez dalszego obliczenia tej stronie, na której terytoryum pobór miał miejsce.

Artykuł 8.

Należytości od depesz przechodnich podlegają obliczeniu według postanowień traktatu telegrafowego międzynarodowego, atoli w ten sposób, że depesze pomiędzy monarchią austryacko-węgierską a Holandyą, liniami niemieckiemi przesyłane, będą liczone tylko na sztuki, bez względu na ilość słów, a należytości dodatkowe, biorąc w przecięciu po 60 cent. wal. austr. = 12 sr. groszy = 42 kr. waluty południowo-niemieckiej = 1·50 franków od każdej depeszy.

Co się tyczy należytości terminalnych od depeszy telegraficznych pomiędzy monarchią austryacko-węgierską a Holandyą obadwa rządy bezpośrednio obliczać się będą ze sobą.

Artykuł 9.

Dopóki taksy wspólne, w traktacie międzynarodowym, w Wiedniu na dniu 21 lipca 1868 rewidowanym, dla dotychczasowego okręgu związkowego ustanowione, oddzielnemi taksami dla terytoryów telegraficznych austryacko-węgierskiego i niemieckiego zastąpione nie będą, należytości przez związek telegraficzny pobierane, będą liczone i dzielone według postanowień traktatu telegrafowego związkowego, w Baden Baden na dniu 25 października 1868 zawartego.

Artykuł 10.

Zastrzega się peryodyczną rewizyę taryf w tym traktacie ustanowionych; ma ona nastąpić w drodze porozumienia się zarządów telegraficznych obu wysokich stron.

Artykuł 11.

Traktat niniejszy wchodzi w moc obowiązującą z dniem 1 stycznia 1872 i może być wypowiadany od roku do roku.

Wypowiedzenie jednak może nastąpić tylko do 1 stycznia każdego roku, w ten sposób, że traktat obowiązywać będzie potem już tylko do dnia 31 grudnia tegoż roku.

Artykuł 12.

Ratyfikacye niniejszego traktatu będą wymienione w jak najkrótszym czasie w Berlinie.

W dowód czego pełnomocnicy traktat niniejszy, w niemieckim i węgierskim języku ułożony, podpisali i wycisnęli na nim swoje pieczęcie.

Działo się w Bernie dnia piątego października tysiąc ośmset siedmdziesiątego pierwszego roku.

(L. S.) **Brunner** r. w.

(L. S.) **Ary** r. w.

(L. S.) **Meydam** r. w.

(L. S.) **Gumbart** r. w.

(L. S.) **Klein** r. w.

Tedy po zbadaniu wszystkich postanowień tej ugody, zatwierdziliśmy ją i przyrzekamy Naszem cesarskiem i królewskiem słowem za Siebie i za Naszych następców, że ją w całej osnowie wiernie zachowywać będziemy i zachowywać każemy.

W dowód czego niniejszy dokument własnoręcznie podpisaliśmy i Naszą cesarską i królewską pieczęć na nim wycisnąć rozkazaliśmy.

Działo się w Naszem królewskim mieście Budzie dnia dziewiątego miesiąca marca w roku zbawienia tysiąc ośmset siedmdziesiątym drugim, Naszego panowania dwudziestym czwartym.

Franciszek Józef r. w.

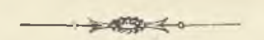

Andrássy r. w.

Z najwyższego rozkazu Jego ces. i król. Apostolskiej Mości:

Maxymilian Baron **Gagern** r. w.

c. i k. radca dworu i radca ministeryalny.

Traktat powyższy ogłasza się jako obowiązujący w królestwach i krajach w radzie państwa reprezentowanych.

Wiedeń, dnia 20 kwietnia 1872.

Auersperg r. w.

Banhans r. w.

54.

Ustawa z dnia 10 kwietnia 1872,

o organizacyi akademii technicznej (instytutu politechnicznego) w Wiedniu.

Zgodnie z uchwałą obu izb rady państwa widzę się spowodowanym rozporządzić co następuje:

Artykuł 1.

Odnośnie do uchwały sejmu krajowego dolno-austryackiego z dnia 1 września 1870 i w zastósowaniu się do §. 12, ustęp 2 ustawy zasadniczej państwa z dnia 21 grudnia 1867 L. 141, ustanawiają się następujące zasady organizacyi akademii technicznej (instytutu politechnicznego) w Wiedniu.

Artykuł 2.

Wykonanie ustawy niniejszej a w szczególności wydanie statutu organicznego dla akademii technicznej w Wiedniu, z zastósowaniem się do niniejszych postanowień zasadniczych, porucza się ministrowi oświecenia.

Zasady

organizacyi c. k. akademii technicznej w Wiedniu.

§. 1.

Celem akademii technicznej w Wiedniu jest nadawać gruntowne teoretyczne a także, o ile to w szkole jest możebnem, praktyczne wykształcenie w tych kierunkach powołania, dla których w akademii tej istnieją szkoły wyłączne.

§. 2.

W akademii technicznej istnieją następujące szkoły wyłączne:

a) Budowy dróg i mostów (szkoła inżynierska);
b) architektury (szkoła budownicza);
c) budownictwa maszyn (szkoła budownictwa maszyn);
d) chemii technicznej (szkoła chemiczno-techniczna).

Przedmioty, do żadnej z tych szkół wyłącznych nie wcielone, będą stanowić oddział ogólny.

§. 3.

Akademia techniczna będzie urządzona na zasadzie wolności nauczania i uczenia się.

§. 4.

Przedmioty ściśle naukowe dawać będą profesorowie zwyczajni i nadzwyczajni, docenci płatni, docenci prywatni a języki i kunszta, nauczyciele. Przedmioty należące do ogólnego wykształcenia dawać będą zwyczajnie profesorowie innych zakładów naukowych za osobnem wynagrodzeniem, tudzież docenci.

Profesorom mogą być dodani do pomocy asystenci a profesorom przedmiotów połączonych ćwiczeniami praktycznemi dla nauki słuchaczów, adjunkci.

§. 5.

Docenci prywatni będą przyjmowani do wszystkich przedmiotów, mogących poprzeć cele zakładu.

Docenci prywatni podlegają pod względem habilitacyi takim samym przepisom, jak na uniwersytecie. Dyplom doktorski może być zastąpiony dyplomem złożonego ścisłego egzaminu z przedmiotów odpowiedniej szkoły wyłącznej (§. 23).

§. 6.

Profesorów zwyczajnych i nadzwyczajnych mianuje cesarz na przedstawienie ministra oświecenia, docentów płatnych i adjunktów minister oświecenia.

Ubiegający się o posadę adjunkta winni wykazać się dyplomem odpowiedniego ścisłego egzaminu albo doktorskim.

Asystentów mianuje kolegium profesorów na przedstawienie odpowiednich profesorów, na dwa lata szkolne i zawiadamia ministra oświecenia dla potwierdzenia. W razie odpowiedniego pełnienia obowiązków, nominacya może być przedłużona na dwa lata następne a w przypadkach godnych szczególnego uwzględnienia, przedłużenie może nastąpić jeszcze raz na dwa lata następne za zezwoleniem ministra oświecenia.

§. 7.

Zarząd akademii poruczony jest kolegium profesorów (§. 9) na czele którego stoi rektor.

§. 8.

Rektora wybiera kolegium profesorów z pomiędzy zwyczajnych profesorów akademii na jeden rok szkolny i przedstawia wybór ministrowi oświecenia do zatwierdzenia.

Rektor pobiera dodatek z tytułu urzędowania.

W razie nieobecności zastępuje go poprzednik w urzędzie (prorektor).

§. 9.

Kolegium profesorów składa się z profesorów zwyczajnych i nadzwyczajnych i z reprezentantów docentów prywatnych, w akademii uczących, na przeciąg roku szkolnego wybranych, a których jest dwóch lub jeden, według tego czy docentów jest więcej niż 5 czy nie. Reprezentanci docentów prywatnych mają tylko głos doradczy.

§. 10.

Kolegium profesorów jest odpowiedzialne za stan akademii pod względem naukowym, karnym i ekonomicznym.

Wszelkie sprawy, rektorowi, kolegiom oddziałowym (§. 11) lub przełożonym (§. 12) tych ostatnich wyraźnie nie przydzielone, należą do zakresu kolegium profesorów.

§. 11.

Szczególnemi oddziałami (szkołami wyłącznemi) zawiadują w pierwszym rzędzie kolegia oddziałowe.

Członkami tychże są rzeczywiści profesorowie zwyczajni i nadzwyczajni tudzież płatni docenci przedmiotów w odpowiednim oddziale wykładanych.

Docenci prywatni, którzy dają przedmioty do odpowiedniego oddziału należące, mogą wydelegować w myśl §. 9 jednego lub dwóch reprezentantów z głosem doradczym do kolegiów oddziałowych.

§. 12.

Członkowie każdego kolegium oddziałowego obierają z pomiędzy siebie jednego z profesorów przełożonym na przeciąg dwóch lat szkolnych. Rektor nie może być oraz przełożonym oddziałowym.

§. 13.

Słuchacze akademii są zwyczajni lub nadzwyczajni.

§. 14.

Jako słuchacze zwyczajni ci będą przyjęci, którzy otrzymali ważne w państwie świadectwo dojrzałości, przyczem uczniowie szkół gymnazyalnych winni wykazać się dostateczną biegłością w rysunku geometrycznym i z wolnej ręki.

O ile świadectwo dojrzałości może być zastąpione świadectwem innego zakładu technicznego, podobnie urządzonego, postanawia minister oświecenia.

§. 15.

Jako słuchacze nadzwyczajni ci mogą być przyjęci, którzy nie mają kwalifikacyi na słuchaczów zwyczajnych, lub którzy chcą uczęszczać tylko na niektóre wykłady w przymiocie słuchaczów nadzwyczajnych.

Od słuchaczów nadzwyczajnych będzie jednak wymagane udowodnienie najmniej 18 lat wieku i tych wiadomości przygotowawczych, które są potrzebne do zrozumienia obranych wykładów.

§. 16.

Słuchacze nadzwyczajni nie mają prawa do świadectw postępu i absolutoryów (§. 22), do uwolnienia od opłaty szkolnej (§. 19) i do pobierania stypendyów.

§. 17.

Każdy słuchacz, do akademii technicznej przyjęty, winien jest opłacić wpisowe, przez ministra oświecenia wymierzyć się mające. Jeżeli przez rok lub dłuższy przeciąg czasu nauki były przerwane, wpisowe opłaca się ponownie.

Od tej opłaty nie można być uwolnionym.

§. 18.

Słuchacze zwyczajni winni złożyć opłatę skolną, która będzie wymierzona za każde półrocze, jednakowo dla wszystkich oddziałów i bez względu na ilość godzin wykładowych, które sobie wybiorą.

Opłata szkolna od słuchaczów nadzwyczajnych za każde półrocze składać się mająca, będzie wymierzona według ilości godzin nauki w tygodniu.

Wysokość opłaty szkolnej ustanawia minister oświecenia.

§. 19.

Słuchacze zwyczajni, którzy udowodnią swoje ubóstwo i wykażą się dobrem świadectwem postępu w pobieranych naukach, mogą być uwolnieni od całej opłaty szkolnej, lub od onejże połowy. Orzeczenie uwolnienia służy kolegium profesorów.

§. 20.

Nadzwyczajne odczyty profesorów, odczyty docentów prywatnych i nauczycieli, ze skarbu publicznego nie opłacanych, będą wynagradzane w kwocie przez nich ustanowionej a przez kolegium profesorów zatwierdzonej.

§. 21.

Aby uczniowie mogli przyswoić sobie w pewnej oznaczonej ilości lat najzupełniej sze ile możności wykształcenie się w jednym z wyłącznych kierunków w §. 2 wzmiankowanych, kolegium profesorów wypracuje dla każdego wyłącznego oddziału program nauk i przedłoży takowy ministrowi oświecenia do zatwierdzenia.

Uczniowie jednak nie są obowiązani trzymać się tych programów.

§. 22.

Uczęszczanie na wykłady i zachowanie się będzie potwierdzane słuchaczom zwyczajnym w książeczkach meldunkowych, mających służyć na cały czas nauki a słuchaczom nadzwyczajnym w arkuszach meldunkowych, wystawianych na każdy rok szkolny.

Dla udowodnienia postępu w naukach uczniowie mogą otrzymywać świadectwa postępu z każdego przedmiotu, jeżeli dopełnią warunków, w tym względzie w statucie organicznym, przepisanych.

Uczniowie, którzy słuchali wszystkich przedmiotów, w programie nauk (§. 21) pewnej szkoły wyłącznej zawartych, mogą żądać absolutoryum, w którem mieści się potwierdzenie uczęszczania na kolegia, zachowania się a według okoliczności postępu w naukach.

Słuchacze, którzy otrzymują absolutoryum, będą dopuszczeni do egzaminów ścisłych (§. 24).

§. 23.

Celem egzaminów ścisłych jest przekonanie się o wyższem naukowem uzdolnieniu kandydata do obranego powołania. Egzamina ścisłe mają dowieść czy kandydat przyswoił sobie pod względem teoretycznym i praktycznym zupełną znajomość wszystkich przedmiotów egzaminu mieszczących się w programie nauk (§. 21) odpowiedniej szkoły wyłącznej.

Za egzamin ścisły opłaca się taksę którą minister oświecenia ustanowi.

Kandydaci, którzy zdadzą egzamin, otrzymają dyplom.

§. 24.

Do egzaminów ścisłych minister oświecenia zamianuje dla każdej szkoły wyłącznej osobną komisyą egzaminacyjną złożoną z profesorów i docentów tudzież innych biegłych w zawodzie.

Buda, dnia 10 kwietnia 1872.

Franciszek Józef r. w.

Auersperg r. w. **Stremayr** r. w.

55.

Obwieszczenie ministerstwa handlu z d. 21 kwietnia 1872,

o zniesieniu dyrekcyi telegrafów państwa w Wiedniu i inspektoratów telegrafowych tudzież o ustanowieniu dyrekcyi telegrafów w Wiedniu, Lincu, Pradze, Bernie, Lwowie, Innsbruku, Gracu, Tryeście, Zadrze i Czerniowcach.

W skutku reorganizacyi zarządu telegrafów państwa w królestwach i krajach w radzie państwa reprezentowanych, najwyższem postanowieniem z dnia 12 marca 1872 zatwier-

dzonej, dotychczasowa dyrekcya telegrafów państwa w Wiedniu, czynności władzy centralnej sprawująca, jako też inspektoraty telegrafowe, onejże podlegające, zostają zniesione a natomiast ustanawia się dyrekcye telegrafowe:

w Wiedniu dla Dolnej Austryi,
w Lincu dla Górnej Austryi i Salzburga.
w Pradze dla Czech,
w Bernie dla Morawii i Szląska.
we Lwowie dla Galicyi i Krakowa,
w Innsbruku dla Tyrolu i Vorarlberga,
w Gradcu dla Styryi i Karyntyi,
w Tryeście dla Wybrzeża, Istryi i Krainy,
w Zadrze dla Dalmacyi i
w Czerniowcach dla Bukowiny

podlegające bezpośrednio ministerstwu handlu.

Czynności, przez dotychczasową dyrekcyę telegrafów państwa, załatwiane, o ile nie przechodzą w zakres działania nowych dyrekcyi telegrafowych, załatwiane będą w ministerstwie handlu (sekcya poczt i telegrafów).

Nowe dyrekcye telegrafowe, z wyjątkiem czerniowieckiej, rozpoczną czynności swoje z dniem 15 maja 1872.

Rozpoczęcie czynności ze strony dyrekcyi telegrafowej w Czerniowcach będzie ogłoszone później. Aż do tego czasu sprawy telegrafowe Bukowiny będzie załatwiać dyrekcya telegrafów we Lwowie.

Banhans r. w.

56.

Ogłoszenie ministerstwa skarbu z dnia 22 kwietnia 1872,

o załatwianiu w przyszłości czynności cechowniczych w St. Pölten, Ołomuńcu i Lublanie przez tamtejsze urzędy podatkowe jako cechownie.

Czynności cechowni w St. Pölten, Ołomuńcu i Lublanie, dotychczas z tamtejszem starostwami górniczemi połączonych (Dz. u. p. Nr. 149 z roku 1866 i Nr. 29 z roku 1868) będą załatwiane zacząwszy od dnia 1 maja 1872 przez tamtejsze urzędy podatkowe.

Pretis r. w.